

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 6Tdo/83/2017  
Identifikačné číslo spisu: 4616010097  
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2018  
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4616010097.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského, v trestnej veci obvineného U. H. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2, písm. d/ Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. mája 2017, sp. zn. 4To/29/2017, takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného U. H. sa o d m i e t a.

### Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 23. marca 2017, sp. zn. 2T/30/2016, (ďalej len ako „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), bol obvinený U. H. uznáný vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2, písm. d/ Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

obžalovaný U. H. najskôr dňa 28. októbra 2015 v čase 22.00 hod. telefonicky oslovil a následne sa osobne stretol v Obci F. na Ul. X P. s poškodeným U. E. s tým, že za sumu 7000 € vie zabezpečiť vrátenie traktora zn. Zetor Proxima Plus 105, červenej farby, ktorý bol poškodenému odcudzený v čase od 18.00 hod. dňa 15. septembra 2015 do 7.05 hod. dňa 16. septembra 2015 v obci S. (trestné stíhanie vedené pod ČVS: ORP-359/VYS-TO-2015), avšak v prípade nezaplatenia bude jeho traktor rozrobený a vyvezený mimo územia Slovenskej republiky alebo zapálený na nejakom poli, preto sa následne stretol poškodený dňa 29. októbra 2015 v poobedňajších hodinách na T. v reštaurácii M. s oboma obžalovanými, kde títo poškodenému zopakovali tie isté skutočnosti, teda, že za sumu 7000 € vedia zabezpečiť vrátenie traktora, inak bude jeho traktor rozrobený a vyvezený dňa 30. októbra 2015 v čase o 1.23 hod. v obci F. na Ul. X P. odovzdal obžalovanému U. H. sumu vo výške 1000 € ako zálohu s tým, že keď zoženie zvyšné peniaze, tak tieto vyplatí, aby mu bol traktor vrátený v nepoškodenom stave, kedy obžalovaný P. Q. uviedol, aby neinformoval políciu, že má svoju rodinu a oni vedia, že má dcérku, preto zo strachu o svoju rodinu poškodený dohodol na deň 4. novembra 2015 ďalšie dve stretnutia v obci F. na Ul. X. P., kde obžalovaným U. H. a P. Q. odovzdal finančnú hotovosť vo výške

2000 € s tým, že traktor mu bude vrátený v krátkom čase, čo sa nestalo, čím spôsobili poškodenému U. E., nar. XX. C. XXXX, bytom F., X. XXX/XX, škodu vo výške 3000 €.

Obvinenému bol za to uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov podľa § 189 ods. 2 Tr. zák., za nezistenej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák. a za nezistenej priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák., na výkon ktorého súd obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obom obvineným U. H. a P. Q., zároveň uložil povinnosť nahradiť poškodenému spôsobenú škodu v sume 1000 €.

Obvinený podal voči rozsudku okresného súdu odvolanie v celkom rozsahu ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 25. mája 2017, sp. zn. 4To/29/2017 (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Obvinený prostredníctvom zvoleného obhajcu dňa 23. októbra 2017 napadol rozsudok krajského súdu ako i konanie, ktoré vydaniu tohto rozhodnutia predchádzalo, dovolaním, ktoré formálne oprel o dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/, písm. i/ Tr. por.

Obvinený považuje postup okresného súdu za neobjektívny a jeho rozhodnutie za nespravodlivé, nakoľko ním vykonané dokazovanie a tiež vyhodnocovanie dôkazov malo byť zo strany tohto súdu uskutočňované jednostranne v neprospech obvineného, pričom táto skutočnosť nemala byť napravená ani odvolacím súdom. Obvinený namieta nesprávnu právnu kvalifikáciu, nakoľko je toho názoru, že sa nedopustil takého konania, ktoré by naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., pričom takého konania sa podľa jeho názoru nedopustil ani spoluobvinený P. Q.. V tejto súvislosti osobitne akcentuje pozornosť na absenciu subjektívnej stránky a tiež na kvalifikačný znak spôsobenia väčšej škody podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. Chybná právna kvalifikácia bola podľa obvineného spôsobená výlučne nepravdivými a zavádzajúcimi tvrdeniami poškodeného, ktoré neboli verifikované žiadnymi objektívnymi dôkazmi. Obvinený v tomto smere obsiahlo poukazuje na jednotlivé pred súdom vykonané dôkazy, pričom namieta, že konajúce súdy nevykonali všetky ním navrhované dôkazy. Zároveň poukazuje na nedostatočné, resp. arbitrárne odôvodnenie rozsudku okresného súdu a tiež na tú skutočnosť, že v ňom nie sú výpovede svedkov uvedené v súlade s tým, ako títo svedkovia vypovedali na hlavnom pojednávaní, ale ich výpovede sú skreslené a poprehadzované. Obvinený tiež namieta zaujatý a nie nestranný postup senátu okresného súdu, čo opiera o tvrdenie, že o jeho meritórnom rozhodnutí rozhodol senát v rovnakom zložení ako ten, ktorý opakovane rozhodoval o jeho väzbe a jej nenahradení dohľadom probačného a mediačného úradníka či písomným sľubom, pričom predsedníčka tohto senátu sa mala vyjadriť, že žiadosti o prepustenie z väzby podáva obvinený takpovediac zbytočne, pretože ona ho z nej „aj tak nepustí“. Obvinený vo svojom dovolaní tiež namieta tú skutočnosť, že súd odmietol zopakovať hlavné pojednávanie zo dňa 15. júna 2016, a to i napriek tomu, že z tohto hlavného pojednávania sa v dôsledku technickej prekážky nezachoval zvukový záznam, ktorý mal podľa obvineného obsahovať výpovede svedkov, ktorí mali svedčiť výrazne v jeho prospech. Podľa obvineného nešlo o náhodný technický výpadok či poruchu, ale nezachovanie tohto záznamu bolo podľa jeho názoru cielené. Obvinený uvádza, že týmto postupom mu malo byť odopreté jeho právo na prístup k súdu a súdnym spisom. Obvinený namieta zákonnosť policajnej akcie zo 4. novembra 2015 s názvom „F.“, pričom uvádza, že tento úkon bol výsledkom „policajnej provokácie“. Táto akcia bola podľa obvineného navyše vykonávaná v čase, kedy poškodený E. nebol v procesnom postavení poškodeného z trestného činu vydierania, ale bol nanajvyšším oznamovateľom trestného činu krádeže.

Na podklade tejto argumentácie obvinený prostredníctvom svojho obhajcu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) navrhol, aby podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, aby zrušil rozsudok okresného i krajského súdu a aby podľa § 388 ods. 1, ods. 2 Tr. por. prikázal okresnému súdu vec v potrebnom rozsahu znovu

prerokovať a rozhodnúť v inom zložení senátu, alebo aby vec pridelil inému súdu toho istého druhu a stupňa. Súčasne obvinený navrhol najvyššiemu súdu, aby v prípade zrušenia predmetných rozhodnutí ho nezobral do väzby a tiež aby rozhodol o prerušení alebo odložení výkonu rozhodnutia podľa § 380 ods. 4 Tr. por. až do rozhodnutia vo veci samej.

K dovolaniu obvineného sa dňa 28. novembra 2017 písomne vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany tým spôsobom, že ho považuje za nedôvodné, pričom sa stotožňuje so závermi a právnou argumentáciou ako okresného, tak i krajského súdu. Podľa jej názoru nie je vo veci naplnený žiaden z uvádzaných dovolacích dôvodov, a preto dovolanie obvineného navrhla odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) spis a dovolanie predbežne preskúmal v zmysle § 378 Tr. por. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2, § 372 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), podala ho oprávnená osoba (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom mieste (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), dovolanie má náležitosti predpokladané zákonom (§ 374 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). Súčasne však dovolací súd zistil, že je dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu uvedeného v § 382 písm. c/ Tr. por., lebo nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok znamená zásah do už právoplatného rozhodnutia, jeho následkom tak býva zvyčajne narušenie stability konečného a vykonateľného súdneho rozhodnutia. V takých prípadoch preto musí výrazne akcentovať záujem na zákonnosti a spravodlivosti rozhodnutia alebo aj konania, ktoré takémuto rozhodnutiu predchádzalo, nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia.

Na úvod treba uviesť, že obvinený v dovolaní zdanlivo uvádza naplnenie dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/ a písm. i/ Tr. por., avšak z obsahu tohto dovolania je zrejmé, že ním namieta aj zaujatosť senátu okresného súdu, a teda uplatňuje dovolací dôvod podľa v § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na svoje skoršie uznesenie zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 120/2012, podľa ktorého viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. V súlade s citovaným judikátom sa najvyšší súd bližšie vyjadrí aj k dovolacej námietke obsahovo spadajúcej pod § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por.

Najvyšší súd však zároveň dodáva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. najvyšší súd opakovane uvádza, že z konštantnej judikatúry sa právo na obhajobu v zmysle citovaného ustanovenia chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr.

por. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je adekvátnym dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Dôvod povinnej obhajoby u obvineného nastal jeho vzatím do väzby uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Topoľčany zo 7. novembra 2015, sp. zn. 3Tp/45/2015 (č. l. 91-94). Obvinenému v tejto súvislosti bol ustanovený obhajca, JUDr. Peter Marko (č. l. 21), ktorý bol nahradený zvoleným obhajcom, Mgr. Martinom Hurtišom, s účinnosťou od 1. decembra 2015 (č. l. 27-28) a s účinnosťou od 21. decembra 2015 si obvinený zvolil aj ďalšieho obhajcu, JUDr. Ing. Milana Očku (č. l. 32).

K zásadnému porušeniu práva na obhajobu môže dôjsť aj za situácie, ak sa konajúci súd vôbec nezaobrá návrhom strany na vykonanie dôkazu, a síce že nerozhodne o jeho vykonaní či odmietnutí podľa § 272 ods. 3 Tr. por. Odvolací súd sa môže s odmietnutím vykonania konkrétneho dôkazu vysporiadať i v odôvodnení svojho rozhodnutia. Ak však súd o nevykonaní konkrétneho dôkazu rozhodol jeho nevykonaním, potom takáto skutočnosť žiaden dovolací dôvod v zmysle vyššie uvedeného nezakladá (bližšie viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 6/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 43/2018).

Vo vzťahu k tomu najvyšší súd uvádza, že okresný súd uznesením na hlavnom pojednávaní konanom dňa 1. februára 2017 postupom podľa § 272 ods. 3 Tr. por. nevyhovел návrhu obhajcu na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov S. H., Q. H. a H. O. (č. l. 704). Ďalšiemu návrhu obhajcu na doplnenie dokazovania vykonaním opätovného výsluchu svedkyne Q. P. nebolo vyhovené uznesením na hlavnom pojednávaní konanom dňa 8. marca 2017 (č. l. 761). Okresný súd návrhu obvineného na doplnenie dokazovania konfrontáciou svedkyne Q. P. s poškodeným, resp. návrhu obvineného na doložitie poškodeného nevyhovел na ostatnom hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2017 (č. l. 792).

Dovolací súd sa nestotožnil ani s tvrdením obvineného o arbitrárnosti rozhodnutí nižších súdov. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenia predmetných rozhodnutí spĺňajú všetky parametre ustanovenia § 168 Tr. por. Najvyšší súd v rámci svojej rozhodovacej praxe opakovane uviedol, že nie je arbitrárne, resp. svojvoľné také rozhodnutie, ak jeho závery ako celku (teda aj výroku) nezodpovedajú predstave strany v konaní, ktorá neuspela. Obvinený pritom ani nevedol, v čom vidí onú arbitrárnosť. Rozsudok okresného súdu treba navyše vykladať súčasne s rozsudkom odvolacieho súdu, nakoľko v dvojstupňovom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu.

Za neopodstatnenú dovolací súd vzhliadol námietku obvineného, že v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu nie sú uvedené doslovné znenia výpovedí svedkov a že ich postupnosť nezodpovedá priebehu v akom boli vykonané. Ak by totiž nižšie súdy postupovali podľa názoru obvineného, popreli by tým účel ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por., ktoré od súdu požaduje stručný výklad vykonaných dôkazov (v intenciách presvedčivosti a preskúmateľnosti) a nie mechanické prepisovanie ich obsahu.

Z uvedeného je zrejmé, že právo obvineného na obhajobu konaním okresného súdu nebolo zásadným spôsobom porušené, a teda k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. v tejto veci nedošlo.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. predpokladá rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Obsahovo tomuto dovolaciemu dôvodu zodpovedá len obvineného tvrdenie o tzv. policajnej provokácii a nezákonné vedenie protokolácie na hlavnom pojednávaní konanom dňa 15. júna 2016. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu so sebou navyše viaže splnenie podmienky podľa § 371 ods. 4 Tr. por., a síce že pokiaľ bola dovolateľovi nezákonnosť vykonania dôkazu známa už v pôvodnom konaní, musel ju namietat' najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Obvinený túto podmienku splnil, a preto sa dovolací súd týmito námietkami vecne zaoberal,

pričom dospel k záveru, že nie sú dôvodné.

Preskúmaním trestného spisu bolo najvyšším súdom zistené, že z hlavného pojednávania konaného dňa 15. júna 2016 sa nezachoval zvukový záznam v dôsledku jeho neodoslania a neuloženia na serveri (č. l. 441-442). Na druhej strane z tohto hlavného pojednávania bola vyhotovená zápisnica diktovaním predsedníčkou senátu v zmysle ustanovenia § 58 ods. 3 Tr. por. (č. l. 426-439).

Najvyšší súd vo vzťahu k vyššie vytýkanému dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu § 61a Tr. por., ktorý ukladá povinnosť súdu vyhotoviť z hlavného pojednávania a časti verejného zasadnutia (na ktorom sa vykonáva dokazovanie) zvukový záznam. V tomto prípade ustanovenie § 58 ods. 3 Tr. por. nemožno vykladať izolovane, a síce ako možnosť pre súd zvoliť aj túto formu na zachytenie priebehu pojednávania. Druhá veta § 61a Tr. por. následne súdu ukladá obligatórnu náležitosť takto vyhotovený záznam z hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia na nosiči dát priložiť ako súčasť spisu. Iná vhodná forma uchovania záznamu (ponechaním v serveri počítača, uložením do databázy súdneho manažmentu na dátovom úložisku, kde je priradený ku konkrétnemu spisu alebo jeho uložením do archívu súdu) je daná len ako možnosť.

Na strane druhej, ak o priebehu hlavného pojednávania bola vyhotovovaná zápisnica diktovaním predsedom senátu postupom v súlade s § 58 Tr. por., tak táto nestráca vlastnosť zákonného dôkazu a verejnej listiny tým, že nie je sprevádzaná zvukovým záznamom vyhotoveným v súlade s § 61a Tr. por. Účelom zakomponovania naposledy uvedeného ustanovenia do Trestného poriadku totiž nebolo nahradiť vyhotovovanie zápisnice o pojednávaní, ale vytvoriť doplnkový zdroj informácií o priebehu pojednávania, a preto v prípade nevyhotovenia zvukového záznamu alebo jeho nezachovania v dôsledku objektívnej príčiny (technickej poruchy; ako tomu bolo v tomto prípade) možno uvažovať len o oslabení hodnovernosti zápisnice z hlavného pojednávania, pretože jej obsah nie je možné verifikovať prostredníctvom iného záznamového prostriedku. Hodnovernosť dôkazu však nezakladá jeho nezákonnosť v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. (hodnovernosť dôkazov sa v dovolacom konaní neskúma).

Pre úplnosť veci najvyšší súd dodáva, že vyhotovovanie zvukových záznamov z hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia má viesť k dodržiavaniu zákonnosti a dôstojnosti pojednávania a správania sa všetkých osôb prítomných v pojednávacej miestnosti. Zvukový záznam môže byť použitý aj pri riešení sporov o správnosť protokolácie, prípadne v rámci disciplinárneho konania. Obvinený však nenamietal obsah spornej zápisnice z hlavného pojednávania v priebehu jej vyhotovovania a ani bezprostredne po jej vyhotovení, ako to predpokladá § 58 ods. 1 písm. f/ Tr. por. Nevyhotovením zvukového záznamu z pojednávania nedošlo k porušeniu práva obvineného na prístup súdu či k súdnemu spisu tak, ako to uvádza vo svojom dovolaní.

Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu týkajúcou sa policajnej akcie pod krycím názvom „F.“. Ako vyplýva z vyšetrovacieho spisu, tak táto policajná akcia bola vykonaná pre podozrenie zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mali dopúšťať podozrivé osoby, obvinení U. H. a P. Q. (č. l. 35). Výsledkom tejto akcie bolo zadržanie menovaných osôb postupom podľa § 85 ods. 1 Tr. por., ktorí boli následne obmedzení na slobode väzobným stíhaním. Preskúmaním spisu ani podľa najvyššieho súdu nevyplýva záver, že by sa polícia v posudzovanom prípade dopustila aktívneho podnecovania či iného iniciovania spáchania trestnej činnosti u osoby, ktorá by inak protiprávne nekonala. Pokiaľ odvolací súd odkazuje v tomto smere na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu, myslí tým uznesenie najvyššieho súdu z 1. septembra 2012, sp. zn. 5 To 9/2011, publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 47/2012 či rozsudok najvyššieho súdu z 18. októbra 2012, sp. zn. 5 To 6/2012, publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 52/2014.

Dovolanie obvineného rovnako nenapĺňa ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., ktorý predpokladá uloženie trestu mimo rámca zákonom ustanovenej trestnej sadzby (primeranosť trestu sa v dovolacom konaní neskúma) alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, čo sa v danom prípade nestalo. Trestný zákon v § 189 ods. 2 umožňuje súdu uložiť trest

odňatia slobody na 4 roky až 10 rokov, pričom obvinenému bol v tomto konaní uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 roky, a teda na samej spodnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Najvyšší súd pre úplnosť dodáva, že dovolací dôvod nie je v žiadnom prípade naplnený ani v tom prípade, ak súd nepoužil zmierňovacie ustanovenie podľa § 39 Tr. zák. (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 46/2010, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 5/2011).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v osobitnej časti Trestného zákona, pričom len opačný prípad (nesprávne podradenie) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nie je predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa súdy nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, resp. aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu ide o otázky skutkového charakteru, ktoré sú v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. z dovolacieho konania vylúčené. Uvedené rovnako platí i pre odmietnutie vykonania obvineným navrhovaných dôkazov. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa, pričom jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, či meniť len odvolací súd (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 5 Tr. por.). Len s poukazom na nesúhlas s hodnotením dôkazov, resp. odmietnutím vykonania navrhovaných dôkazov, nemožno vyvodzovať tento dovolací dôvod. Najvyšší súd považuje za vhodné uviesť i to, že je výsostným právom súdu zvážiť akú voľbu dôkazného prostriedku použije pri plnení povinnosti v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 1 Tr. por. a či určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dokázanú, bude overovať ďalšími dôkaznými prostriedkami.

Obvineným uvádzané námietky nepredstavujú obsahový rámec dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a súčasne nespádajú pod žiaden z dovolacích dôvodov vymedzených v prvom odseku naposledy uvedeného ustanovenia, nakoľko ich podstatou je sponchybnosť skutkových zistení a nie právnych záverov urobených nižšími súdmi.

Právna kvalifikácia stíhaného trestného činu ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. v plnej miere zodpovedá skutkovej vete (zistenému skutku) rozsudku okresného súdu, pričom v posudzovanom prípade nie sú dané žiadne okolnosti, ktoré by vylučovali protiprávnosť činu či zánik trestnosti činu, ani chyby pri uložení trestu.

Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. sa za väčšiu škodu považuje suma dosahujúca najmenej 2660 €. Zo znenia skutku vyplýva, že obvinení spôsobili poškodenému škodu v celkovej výške 3000 €, a teda niet pochyb, že priznanie kvalifikačného znaku spôsobenia väčšej škody podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. bolo v posudzovanom prípade celkom správne.

K namietanej absencii subjektívnej strany najvyšší súd odkazuje na svoje skoršie uznesenie z 1. júla 2010, sp. zn. 3 Tdo 5/2010, publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/2010, podľa ktorého motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie, následok a príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nepripúšťa.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por., tak ani tento v posudzovanom prípade nie je naplnený.

Vychádzajúc z obsahu spisu obvinený v priebehu konania na súde prvého stupňa nevzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu či prísediacim. Až vo vlastnoručne napísanom odôvodnení odvolania (čl. I. 869-870) poukázal na možnú zaujatosť predsedníčky senátu z dôvodu jej pomeru k osobe poškodeného, čo si vysvetľoval tým, že poškodený v priebehu výsluchu pred súdom mal mať pred sebou podstatné časti spisu a tieto čítať do chvíle, kým na to nebol upozornený zo strany obhajcov a prokurátorky. Až v dovolaní (na čl. I. 970-971) obvinený namietol zaujatosť celého senátu okresného súdu, ktorú odôvodnil tým, že mu okresný súd odoprel jeho právo na spravodlivé kontradiktórne súdne konanie a tiež z dôvodu, že senát v rovnakom zložení „konal a rozhodoval o všetkých mojich žiadostiach o prepustenie z väzby a mojich písomných sľuboch a zároveň návrhoch, aby bola väzba nahradená probačným a mediačným dohľadom, taktiež záruky osôb, a to rodiny a starostu obce s celým zastupiteľstvom“. Osobitne predsedníčka senátu sa mala vyjadriť tak, že „načo stále podávam (žiadosti) o prepustenie z väzby, že ona ma aj tak nepustí“. Obvinený si zaujatosť senátu okresného súdu vysvetľuje tým, že všetky jeho žiadosti o prepustenie z väzby (vrátane jej nahradení) boli zamietnuté a rozhodnutím o väzbe okresný súd prejednal jeho vinu.

Najvyšší súd sa týmto dovolacím dôvodom vecne zaoberal len vo vzťahu k predsedníčke senátu okresného súdu, nakoľko len v jej prípade je splnená podmienka včasného uplatnenia námietky, ktorá tvorí obsah dovolania podľa § 371 ods. 4 Tr. por.

Dôvody pre vylúčenie sudcu či prísediaceho z vykonávania úkonov trestného konania sú vymedzené v § 31 Tr. por. Štvrtý odsek tohto ustanovenia kladie strane povinnosť vzniesť námietku zaujatosti bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní sa nekoná. Z vyššie uvedeného postupu je zrejmé, že obvinený svoju námietku zaujatosti nevzniesol bezodkladne a navyše jej opodstatnenosť odôvodňuje nesprávnym postupom predsedníčky súdu na hlavnom pojednávaní.

K argumentácii obvineného týkajúcej sa väzobných rozhodnutí najvyšší súd dodáva, že namietať porušenie ustanovenia Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe v rámci dovolania môže len minister spravodlivosti Slovenskej republiky prostredníctvom ustanovenia § 371 ods. 2 Tr. por. Celkovým vyhodnotením dovolania obvineného najvyšší súd dospel k záveru, že podstata dovolateľom uvádzaných námietok spočíva takmer výhradne čo do správnosti a úplnosti skutkových zistení a následne čo do vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a tiež spôsobu, akým prvostupňový a odvolací súd vykonané dôkazy vyhodnotili. Obvinený sa svojim dovolaním v podstate domáha ďalšej riadnej opravnej inštancie, ktorú však inštitút dovolania nepredstavuje. Trestný poriadok oprávňuje namietať skutkové zistenia len ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky prostredníctvom dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por.

Z dôvodov vyššie uvedených (nezrušenie napadnutých rozhodnutí) dovolací súd sa už nezaoberal návrhmi obvineného ohľadne toho, aby túto vec po jej zrušení v dovolacom konaní opätovne prejednal iný senát alebo súd, aby nebol dovolacím súdom vzatý do väzby, resp. aby tento súd prerušil, alebo odložil výkon rozhodnutia podľa § 380 ods. 4 Tr. por. až do rozhodnutia vo veci samej.

Najvyšší súd na neverejnom zasadnutí nariadenom podľa § 381 Tr. por. dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že v predmetnom prípade nie sú dané uplatnené dôvody dovolania, ako je uvedené vyššie.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.